
Funded
by the European Union

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Управни одбор Међународне
операције мониторинга за Попис становништва
и домаћинства у Босни и
Херцеговини

Двадесет четврти извјештај оцјене

26 – 30. септембар 2016.

JEAN-MICHEL **DURR**, ВИШИ ЕКСПЕРТ, ВОЂА ТИМА УО

ROBERTO **BIANCHINI**, BENT NOERBY **BONDE**, MERYEM **DEMIRCI**, KATERINA

KOSTADINOVA-DASKALOVSKA, GUIDO **PIERACCINI**, ЕКСПЕРТИ

Резиме

1. Након претходне мисије УО крајем маја, фаза обраде података је довршена, како би се омогућила дисеминација пописних резултата у временском року наведеном у Закону о Попису, до 1. јула 2016. Ово је остварено захваљујући потпуној посвећености и прековременом раду особља БХАС и двије ентитетске статистичке институције, те изузетној подршци експерата техничке подршке.
2. Циљ мисије УО био је да се направи оцјена завршних фаза Пописа након дисеминације коначних резултата 30. јуна 2016. Како би се тај циљ остварио, УО је направио свеобухватан преглед завршних фаза пописног процеса: едитовање података, валидација, евалуација, дисеминација, као и мјере заштите личних података и архивирање.
3. Што се тиче фазе едитовања, став УО је да је процедура едитовања била добро израђена и примијењена. УО је установио да је техничка подршка успјела да ефикасно искомбинује два приступа – пробабилистичке методе и детерминистичка правила. Када су у питању стопе импутације и сличности међу дистрибуцијама прије/након примјене процедуре едитовања, резултати су генерално у реду, са изузетком неколико ставки за које су дата валидна објашњења.
4. УО је прегледао базе података, како би провјерио да ли су сви лични подаци кодирани, ради провјере система контроле приступа базама података, те како би верификовао дисеминиране резултате. Нису пронађене никакве нерегуларности. Дате су одређене препоруке које се тичу оптимизације база података за лакше табелирање.
5. Што се тиче валидације пописних резултата коришћењем спољних извора, УО је оцијенио да је дата активност спроведена само на ограниченом броју кључних података, због потешкоћа у идентификовању поузданих спољних извора који би се користили за оваква поређења. Заиста, остала истраживања која су спроведена протеклих година у БиХ заснивају се на застарјелом узорку и процјенама популације које су међусобно различите.
6. Методологија ПЕС примијењена за процјену квалитета пописних резултата је у складу с међународним стандардима и препорукама, захваљујући високом степену стручности техничке подршке. Резултати у смислу обухвата, који указују на нето препописивање од 4,6%, у складу су са оним што је ИМО установио током пописивања, те су у уобичајеном опсегу обухвата пописа на међународном нивоу.
7. УО је оцијенио квалитет пописних резултата прегледом објављених табела и захтијевајући додатне табеле, као и поређењем пописних резултата са спољним подацима и сусједним државама. Утврђена је генерална интерна досљедност пописних резултата. Поређења са одређеним доступним спољним изворима показала су досљедност релативних дистрибуција, а разлике у апсолутним цифрама у величини стопе обухвата добијене путем ПЕС. Међународна поређења са сусједним државама потврђују вјеродостојност резултата Пописа.

8. Након дисеминације прве публикације 30. јуна, у току је припрема за објављивање 8 тематских књига, која би требало да буде завршена до краја 2016. У онлине дисеминацији није оставрен неки значајан напредак, те би овом питању требало дати снажан подстицај. Више пажње треба да се посвети прилагођености публикација кориснику.

9. Када је у питању комуникација, чини се да је ново руководство Агенције у већој мјери свјесно значаја комуникације него што је то било претходно. С друге стране, јавност је упозната са разликама у ставовима о методологији унутар руководства Агенције и између Агенције и Републичко завода за статистику Републике Српске. Ово уистину представља изазов, у смислу да отежава постојање кохерентних стратегија и једнообразних одговора у медијима. Припрема најчешћих питања и одговора који се тичу квалитета пописних података представља добру припрему одговора на покушаје да се у медијима доведе у питање квалитет Пописа.

10. Коначно, у смислу процедуре архивирања/уништавања пописних материјала, укључујући електронске базе података, није остваран значајан напредак. Препорука УО у том смислу је да се избјегне било какав ризик од откривања личних података, посебно по питању осјетљивих података о етничкој и вјерској припадности и матерњем језику.

11. Закључно, УО сматра да су завршне фазе Пописа спроведене на задовољавајући начин, због исправног дизајна и имплементације фазе обраде података и значајних напора уложених да се осигура квалитет претходних фаза Пописа. Како онлине дисеминација резултата још увијек није много напредовала, а вријеме за валидацију резултата је било ограничено, за комплетирање завршних фаза била је неопходна снажна посвећеност статистичких институција.

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

13. Попис становништва и домаћинства провешће се у Босни и Херцеговини (БиХ) у складу са Законом о попису становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини

2013. године, како је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 3. фебруара 2012. Вијеће министара Босне и Херцеговине позвало је Европску комисију да организује међународни мониторинг Пописа. Тако су Европска комисија, Вијеће Европе и Вијеће министара Босне и Херцеговине 18. априла 2012. године потписали Меморандум о разумијевању, како би се договорили о сљедећем:

- Општи циљ Операције међународног мониторинга Пописа становништва и домаћинства у Босни и Херцеговини је надгледање усклађености цијелог процеса Пописа, од припреме до дисеминације података, са:
- Међународним стандардима за пописе становништва и домаћинства које дефинишу УНЕЦЕ и Еуростат, а које је одобрила Конференција европских статистичара као Препоруке за Пописе становништва и домаћинства 2010;
- Одредбом (ЕК) 763/2008 о пописима становништва и домаћинства, те мјерама имплементације;
- Основним начелима званичне статистике, усвојеним од стране Статистичке комисије УН, као и са Кодексом праксе европске статистике проглашеним од стране Европске комисије;
- Стандардима заштите и повјерљивости података, како је дато у Конвенцији о заштити појединца, а у вези са Аутоматском обрадом личних података Вијећа Европе, као и са важећим релевантним одредбама Европске уније.

14. Операцију спроводе Комитет међународних организација, Уптављачка група (УГ ИМО) уз помоћ вишег експерта за попис, експерти за пописе становништва, један или више експерата за информационе технологије, те особе које надгледају пописивање на терену.

15. Виши експерт за попис, експерти за попис и ИТ експерти процијениће усклађеност Пописа у Босни и Херцеговини са захтјевима датим у Меморандуму о разумијевању, али неће пружати никакву техничку подршку.

16. Под вођством Комитета и вишег експерта за попис, експерти за попис ће:

- Пратити техничку припрему Пописа, укључујући пилот попис и постпописна анкета, посебно израду упитника и приручника;
- Надгледати прикупљање, обраду и дисеминацију пописних података, верификујући испуњавање захтјева дефинисаних у ранијем тексту;
- Контролисати поштено и исправно израчунавање на свим нивоима, те пратити да ли је повјерљивост појединачних података у потпуности загарантована;
- Истраживати сва остала питања

релевантна за Попис.

17. Управљачка група именовала је г. Jean-Michela Durra као вишег експерта за попис и г. Roberta Bianchina, г. Benta Noerby Bondea, гђу Meryem Demirci, гђу Katerinu Kostadinovu-Daskalovsku, и г. Guidoа Pieraccinia као експерте за пописе становништва. Виши експерт за попис и експерти за пописе чине Управни одбор ИМО међународних експерата.

18. Прва мисија УО ИМО је одржана од 23. до 26. априла 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени припрема за попис становништва и домаћинства у својим основним компонентама, укључујући припрему пилот пописа. Извјештај УО послао је Виши експерт за попис 12. маја ИМО Управљачкој групи.

19. Друга мисија одржана је од 26. до 29. јуна 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени напредак остварен након прве мисије у припреми за попис становништва и домаћинства, укључујући и припрему пилот пописа.

20. Трећа мисија одржана је 17. и 18. септембра 2012., а спровела су је два члана УО, г. Durr и гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ мисије био је да се оцијени имплементација препорука датих у претходним извјештајима и да се оцијени припрема пилот пописа планираног за период од 15. до 29. октобра 2012.

21. Четврта мисија одржана је између 10. и 29. октобра 2012. године, а спроводили су је чланови Управног одбора сукцесивно (сваки по пет дана, осим вишег експерта, чија мисија је трајала од 10. до 29. октобра). Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Пилот Пописа на терену. Такође, тим од четири посматрача, који су чинили Lidija Naumovska, Gabor Rosza, Jean-Paul Sardon и Per Schöning, био је присутан током цијелог периода спровођења Пилот Пописа. Сваки члан покривао је по неколико општина, како би посматрали операције рада на терену Пилот Пописа у свих 60 пописних кругова који су ушли у узорак за Пилот.

22. Пета мисија одржана је између 19. и 21. новембра 2012. (три дана), а спровела је чланица Управног одбора, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Постпописне анкете Пробног пописа на терену. Експерт је обухватила свих 6 пописних кругова (у 6 општина) које су ушле у узорак Постпописне анкете, како би се посматрале активности на терену у склопу Постпописне анкете.

23. Шеста мисија одржана је између 10. и 13. децембра 2012. године, а спровела су је четири члана Управног одбора: г. Roberto Bianchini, гђа. Bent Noerby Bonde, гђа. Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini. Циљ ове мисије био је да се од статистичких институција чује о лекцијама наученим током Пробног пописа, те да се оцијени да ли су припреме на нивоу који би омогућио спровођење Пописа у априлу 2013. године.

24. Седма мисија одржана је између 12. и 15. фебруара 2013., а спровео ју је један члан УО, г. Roberto Bianchini. Циљ мисије био је да се оцијени ситуација када је у питању напредак припреме и имплементације ИМО препорука у новом контексту одгађања Пописа, са нагласком на поштивању рокова за картографску припрему. Други циљ био је да се прикупе информације и материјали за детаљнију оцјену напретка припремних активности Пописа, коју треба да дају сви чланови УО у марту 2013.

25. Осму мисију спровео је цјелокупан УО, од 18. до 22. марта 2013. Циљ ове мисије био је да се да детаљна оцјена напретка оствареног у припремама када су у питању основни циљеви дати након четврте мисије у децембру 2012., када је УО дао препоруку да се Попис одгоди за октобар 2013.

26. Девету мисију спровела су два члана УО, Жан-Мицхел Дурр и Катерина Костадинова- Даскаловска, између 22. и 25. априла 2013. Циљ мисије био је да се оцијени напредак остварен у припремама, у смислу циљева постављених у шестој мисији, који су ажурирани у претходним мисијама.

27. Десету мисију спровео је цјелокупан УО, између 28. и 31. маја 2013. Циљ ове мисије био је да се оцијени да ли је напредак остварен у припремама довољан да се држава сматра спремном за спровођење пописа у октобру 2013.

28. Једанаеста мисија спроведена је између 16. и 19. јула 2013., а спровела су је три члана УО, г. Jean Michel Durr, г. Bent Noerby Bonde и г. Guido Pieraccini. Циљ мисије био је да се оцијени да ли су припреме и даље на правом путу након позитивне оцјене десете мисије да се попис спроведе у октобру 2013. Посебан нагласак био је на припреми обраде података.

29. Дванаесту мисију спровела су четири члана УО, г. Roberto Bianchini, г. Бент Noerby Bonde, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini, између 3. и 6. септембра 2013. Циљ ове мисије био је да се оцијени тренутно стање када су у питању активности на терену предстојећег пописа (укључујући и постпописну анкету) и активности обраде података након активности на терену, као и укупне припреме за попис, сходно основним циљевима пописа и препорукама и савјетима које је УО дао током претходних мисија и у извјештајима УО.

30. Тринаесту мисију спровело је пет чланова УО: г. Roberto Bianchini и г. Guido Pieraccini од 27. септембра до 4. октобра, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska од 4. октобра до 11. октобра; и г. Jean-Michel Durr и гђа Meryem Demirci од 11. октобра до 18. октобра. Циљ мисије био је мониторинг пописивања током пописа, укључујући завршне припреме и завршне операције. Током ове мисије, УО је имао подршку тима 27 међународних посматрача, који су били ангажовани широм државе.

31. Четрнаесту мисију спровела је чланица УО, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska, између 1. и 3. новембра 2013. Циљ ове мисије био је да се прати спровођење Постпописне анкете након Пописа. Током ове мисије, УО је имао подршку тима који се састојао од 5 међународних посматрача, који су били ангажовани широм државе, између 1. и 10. новембра.

32. Петнаесту мисију спровео је један члан УО: г. Guido Pieraccini, 17. и 18. децембра 2013. Циљ мисије био је да се оцијени да ли је систем за обраду података оперативан и да ли поштује препоруке УО.

33. Шеснаесту мисију спровело је пет чланова УО, између 11. и 14. фебруара 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијени почетак обраде података и примјена препорука УО.

34. Седамнаесту мисију спровео је један члан УО, г. Guido Pieraccini, између 21. и 23. априла 2014. Циљ ове мисије био је да се утврди да се обрада података врши без проблема и да је рок за довршавање ове фазе у складу са препорукама УО.

35. Осамнаесту мисију спровела су четири члана УО, између 3. и 6. јуна 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијени стање у области снимања података и припреме предстојећих корака, едитовања и дисеминације, као и постпописне анкете.

36. Деветнаесту мисију спровела су два члана УО, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini од 15. до 17. септембра 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијене фазе снимања и едитовања података, те ПЕС и припрема

дисеминације.

37. Двадесету мисију спровео је цијели УО, од 18. до 21. новембра 2014. Циљ ове мисије био је да се детаљно оцијени напредак остварен у фази обраде података, као и у ПЕС и припреми дисеминације.

38. Двадесет прву мисију спровела су три члана УО, г. Jean-Michel Durr, гђа Мегуем Демирџи и г. Guido Pieraccini од 24. до 27. фебруара 2015. Циљ ове мисије био је да се да детаљна оцјена напретка оствареног у фази обраде података, као и у ПЕС и припреми дисеминације.

39. Двадесет другу мисију спровела су два члана УО, г. Jean Michel Durr и гђа Мегуем Демирџи, од 1. до 4. фебруара 2016. године. Циљ мисије био је да се одржи састанак са новим руководством Агенције за статистику и Федералног завода за статистику, те да се детаљно оцијени напредак остварен након претходне мисије Управног одбора, прије годину дана.

40. Двадесет трећу мисију спровео је виши експерт УО, г. Jean-Michel Durr, од 25. до 27. маја 2016. године, а о закључцима и препорукама је разговарано са другим члановима УО. Циљ мисије био је да се оцијене посљедице скорашње одлуке директора Агенције за статистику која се тиче јединственог процеса за утврђивање резидентног статуса пописаних лица.

41. Ову двадесет четврту мисију спровео је цјелокупан УО, од 26. до 30. септембра 2016. Циљ мисије био је да се направи оцјена завршних фаза пописа након дисеминације коначних резултата 30. јуна.

42. Експерти желе да изразе захвалност директорима и особљу БХАС, ФЗС и РЗС за расположивост и сарадњу, те особљу Савјета Европе за организацију мисије.